found in the 8th–9th-century burial of a Curonian female, which contained a cruciform pin which included a pendant and chain ensemble and was decorated with a toreutic silver plate with blue glass stones (Fig. 5), two bronze bracelets with thickened and flaring terminals, a bracelet with thickened terminals, six bronze coil rings, a round bronze pendant with a toreutic silver plate and blue glass stones (Fig. 6), an iron knife, an iron awl, a blue glass bead, etc. During the 10th–11th-century funeral rites, fire rites were conducted and the bulk of the grave goods broken and only some of the pieces thrown in the grave pit (Fig. 7).

Mykolas Michelbertas

Paprūdžių kapinynas

2008 m. VU tęsė Paprūdžių kapinyno (AR389) (Kelmės r.) tyrinėjimus. Šiame kapinyne 2000–2007 m. iškasta 40 perkasų, kurių bendras plotas yra apie 670 m² (žr. *ATL 2000 metais*, V., 2002, p. 102–103; *ATL 2001 metais*, V., 2002, p. 122–123; *ATL 2002 metais*, V., 2005, p. 105–106; *ATL 2003 metais*, V., 2005, p. 126–127; *ATL 2004 metais*, V., 2006, p. 108–109; *ATL 2005 metais*, V., 2006, p. 120–121; *ATL 2006 metais*, V., 2007, p. 159–160; *ATL 2007 metais*, V., 2008, p. 188–189). Buvo surasti 24 daugiau ar mažiau apardyti griautiniai kapai su gana gausiomis įkapėmis. Aptikta ir nemažai atsitiktinių daiktų, kilusių iš suardytų kapų. Ištirtosios Paprūdžių kapinyno dalies chronologija – III a. pabaiga – VI a. Rasta ir pavienių vėlyvojo geležies amžiaus daiktų.

2008 m. tyrinėjimai pradėti kapinyno dalyje, esančioje į P nuo 2007 m. iškastos perkasos XXXIX. 2008 m. buvo iškastos dar 5 perkasos (XLI, XLII, XLIII, XLIV, XLV), kurių bendras plotas yra 110 m². Paaiškėjo, kad tirtoji kapinyno dalis buvo ardoma bulviarūsių, kitos paskirties ūkinių duobių. Ypač apardytas buvo perkasų XLIV ir XLV plotas. Ariant lauką, dalis kapų įkapių buvo išblaškyta dideliame plote.

Tyrinėjimų metu perkasoje XLI ir kontrolinėje juostoje tarp perkasų XLI ir XLII aptikti 3 apardyti griautiniai kapai. Mirusieji laidoti 40–50 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus. Įdomiausias yra mergaitės *kapas 26*. Šis kapas buvo įrengtas tarp ovalaus 1,3x1,5 m dydžio akmenų vainiko (1 pav.). Kapo įkapes sudarė 2 geležiniai lazdeliniai smeigtukai ir 6 gintarinių dvigubo nupjauto kūgio formos karolių apvara (2 pav.). Mirusioji laidota galva į PR 120° kryptimi. Kapo įrengimas (ovalus vainikas) labai primena Vakarų Lietuvos kapinynų kapus. Iki šiol panaši laidosena šiame Žemaitijos regione nebuvo žinoma.

Kape 25 įkapes sudarė 2 geležiniai lazdeliniai smeigtukai, yla ir gintarinis karolis. Suardytame *kape 27* rastas retas geležinis dirbinys – ieties koto apatinio galo įmovinis smaigalys. Ištirtus kapus tenka skirti D periodo

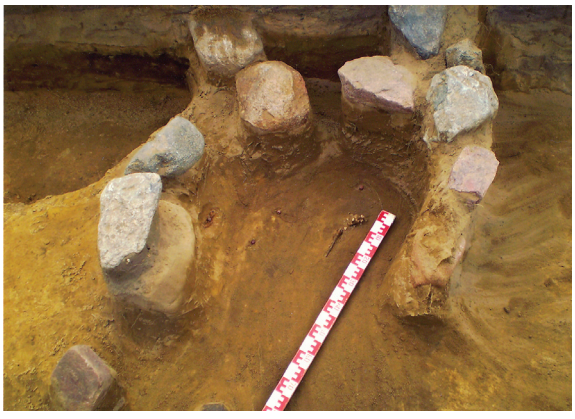

1 pav. Kapas 25. M. Michelberto nuotr.
Fig. 1. Burial 25.

2 pav. Kapo 25 įkapės: geležinis smeigtukas ir karoliai. M. Michelberto nuotr.

Fig. 2. Grave goods from burial 25: an iron pin and beads.

3 pav. Akmenų vainiko liekanos XLIII perkasoje iš P. M. Michelberto nuotr.

Fig. 3. The remains of a stone kerb in trench XLIII as viewed from the S.

antrajai pusei – E periodo pradžiai, t. y. daugiausia V a.

Šiam laikotarpiui tenka skirti ir daugumą atsitiktinių radinių. Iš jų reikia paminėti pavienius gintarinius karolius, žalvarinę apskritą grandelę, įviją, lankinės segės įvijos buoželę, sulankstytą trikampio pjūvio apyrankę. Perkasoje XLV aptikta nedidelių brūkšniuotos ir grublėtos keramikos puodų šukių. Galbūt į kapinyno teritoriją jos pateko iš netoliese buvusios gyvenvietės.

Iš vėlyvų tirto ploto radinių reikia paminėti TSRS 1961 m. 2 ir 5 kapeikų nominalo monetas, žalvarinio auskaro (XVII–XVIII a.?) liekanas.

Tyrinėjimų metu atkreipė dėmesį dar vienas dalykas. Perkasoje XLIII buvo aptiktos akmenų vainiko liekanos, susidedančios iš 22 įvairaus dydžio akmenų (3 pav.). Kai kur vainikas buvęs dviejų aukštų. Šio vainiko liekanos labai primena pilkapio akmenų vainiko dalį. Kad Paprūdžiuose galėjo būti pilkapių, rodo kai kurie senojo geležies amžiaus daiktai (II grupės ritinis smeigtukas, antkaklės šaukštiniais ir dėželiniais galais, ir kt.), dar prieš II Pasaulinį karą patekę į VDKM.

2008 m. tyrinėjimų metu buvo tikrinamos kapinyno P ir R dalys. Atrodo, kad kapinyno R dalis yra gerokai suardyta bulviarūsių, kitos paskirties duobių. Susidaro įspūdis, kad už XLIV ir XLV perkasų toliau į R kapinyno jau nebuvo.

Paprūdžiai cemetery

In 2008 another 5 trenches (a total area of 110 m^2) were excavated in Paprūdžiai cemetery (Kelmė District), where three inhumations were discovered. Burial 25 of a girl was inside a round stone kerb (Fig. 1). The grave goods consisted of 2 iron crook-shaped pins and an amber bead necklace (Fig. 2). Artefacts characteristic of the second half of the D period – early E period, i.e. the 5th century, were found in the other burials and by chance. The remains of a stone kerb (Fig. 3), which could have belonged to barrows located here, were discovered in trench XLIII.